

Dr. S. van Mesdagkliniek Groningen

uitbreiding van capaciteit

archivolt architecten bv

fotograaf Oerlemans van Reeken studio

De voormalige cellulaire strafgevangenis uit 1883 (rijksmonument) naar ontwerp van J.F. Metzelaar is vanaf 1962 in gebruik als forensisch psychiatrisch centrum, bekend onder de naam Mesdagkliniek.

De bestaande gebouwen voldeden niet aan de aard van het gebruik, zodat deze in de jaren '70 van de vorige eeuw werden verbouwd en aanzienlijk werden uitgebreid. In de jaren negentig was er opnieuw behoefte aan uitbreiding om de capaciteit te vergroten van 94 naar 157 plaatsen, maar ook ten behoeve van nieuwe voorzieningen voor non verbale activiteiten, een huiswasserij, een dojo, een zwembad, diverse ondersteunende ruimten en een logeerafdeling voor bezoekers. Laatstgenoemde uitbreiding is ontworpen door archivolt.

De verschillende nieuwe voorzieningen voor de totale kliniek zijn gerealiseerd in een langwerpige nieuwbouw aan de achterzijde van het bestaande complex, waarin centraal een ronde ruimte is opgenomen, waar vandaan een nieuw halfcirkelvormige gebouw in twee bouwlagen is ontsloten. Dit bouwdeel biedt onderdak aan 12 nieuwe woonafdelingen van verschillende grootten, een separeerafdeling en een nieuwe medisch-psychiatrische behandelafdeling.

De interne gangenstructuur is zodanig ontworpen, dat patiënten zo veel mogelijk zelfstandig op een veilige manier naar de plek kunnen waar men zijn moet. Oriëntatie en daglichtbeleving zijn daarbij belangrijke thema's in het ontwerp. De bij de afdelingen behorende buitenruimten liggen voor de Very Intensive Care patiënten aan de binnenzijde van deze nieuwbouw, waardoor deze in een door bebouwing omsloten patio zijn gesitueerd. De buitenruimten voor de overige afdelingen liggen aan de andere zijde tussen de nieuwbouw en de perimeter. Hier is ook een sportveld gelegen.

In architectonische zin is de uitbreiding uit de jaren '70 architectonisch in beeldende zin autonoom ontworpen, zonder reflectie op het monumentale gedeelte. Zowel om redenen van monumentenzorg (herkenbaarheid voor de historische gelaagdheid) als vanuit het realiseren van een bij het gebruik passende huisvesting is de nieuwbouw in de jaren '90 eveneens als een manifeeste toevoeging aan het complex ontworpen met heldere kleuren en materialen. De ruimtelijke structuur van de uitbreiding beëindigt het complex evenwel op een monumentale en gelijktijdig ingetogen manier door middel van de halve cirkelvorm. Kunsttoepassing: schildering op de buitenmuur van Nic Bezemer

Colofon

TBS-kliniek
Locatie Engelsekamp, Groningen
Bruto vloeroppervlak 9.351 m²
Opdrachtgever Penitentiary Lease
Construction PLC
Opdracht volledige opdracht
Planvoorbereiding 1992-1993
Planuitvoering 1994-1995

Projectarchitect Hans Putter
Medewerkers Mino Bonin, John Hedemann,
Tom Bode